

Ha a halottak nem támadnak fel, akkor „együnk és igyunk, mert holnap úgyis meghalunk”.³³ Ne tévelyegjétek: „A jó erkölcsöt megrontja a rossz társaság!”³⁴ Legyetek valóban józanok, és ne vétkezzetek, mert némelyek nem ismerik Istent: megszentelődésükre mondom ezt.

³⁵De megkérdezhetné valaki: hogyan támadnak fel a halottak? Milyen testben jelennek meg? ³⁶Esztelen! Amit elvetsz, nem kel életre, míg előbb meg nem hal, ³⁷és amikor vetsz, nem a leendő testet veted el, hanem csak a magot, talán búzáét vagy valami másét. ³⁸De Isten olyan testet ad annak, amelyet elhatározott, mégpedig minden egyes magnak a neki megfelelő testet. ³⁹Nem minden test egyforma, hanem más az embereké, más az állatoké, más a madaraké, és más a halaké. ⁴⁰Vannak mennyei testek, és vannak földi testek, de más a mennyeiek fényessége, és más a földieké. ⁴¹Más a nap fényessége, más a hold fényessége, és más a csillagok fényessége: mert egyik csillag fényességben különbözik a másik csillagtól. ⁴²Így van a halottak feltámadása is. Elvettetik romlandóságban, feltámasztatik romolhatatlanságban; ⁴³elvettetik gyalázatban, feltámasztatik dicsőségben; elvettetik erőtlenségben, feltámasztatik erőben.

Kedves Testvéreim!

A héten elővettem Boccaccio Dekameronját, és olvasni kezdtem. A mű bevezetőjében Firenzében, egy templom kápolnájában hét lány és három fiú találkoznak és eldöntik, hogy a pestis borzalmai elől egy vidéki villába húzódnak vissza. A társaság történetek mesélésébe kezd, és közben levetkőzik erkölcsiségüket, a társaság és a helyzet azt hozza, hogy az addig szigorú elvek szerint élő fiatalok, az élet élvezeteibe merülnek. Nem vagyok történész, sem irodalmár, de számomra nagyon jól összefoglalja ez a néhány oldal azt, hogy mit képviselt a reneszánsz. Az emberek a halálal való szembenézés helyett a gyönyörök élvezetébe merültek el.

Mai igénkben Pál apostol, mintha csak az 1300 évvel később élt Boccaccio-t idézné: „*együnk és igyunk, mert holnap úgyis meghalunk*”. Bár Pál valóban idéz, de ő saját kora görög-római emberét – akikhez egyébként később a reneszánsz ámulattal nézett vissza.

Pál korában, ott korinthusban valóban így gondolkoztak az emberek. „*együnk és igyunk, mert holnap úgyis meghalunk*”. Élvezd az életet, élj a mának, Carpe Diem – ahogy a kor embere idézte Horáciuszt.

Azt szokták mondani, hogy az ókor és a középkor embere félt a haláltól, ezért menekült előle. De ez nem így van. Nem féltek tőle, sőt, nagyon is tisztában vannak azzal Boccaccio éppen úgy, mint a görög filozófusok, hogy a halál megkerülhetetlen, hiszen nap mint nap szembesülniük kellett vele. Az utcán temetetlenül fekvő halottak, a háborúk valósága sokkal inkább, mint manapság közel hozták hozzájuk az elmúlást. Nem félelem volt bennük, hanem kialakult bennük a közöny – ha már úgysem tudjuk elkerülni, akkor ne foglalkozunk vele, ne vessük ki, nézzük le, vegyük semmibe.

Ma is naponta találkozom, ha nem is ezzel a direktbe kinevetjük a halált gondolattal, de azzal mindenképpen, hogy nem tudunk vele mit kezdeni. Sokan szégyellik a gyászukat. A temetések kapcsán gyakran találkozom azzal, hogy ott ülnek az irodában emberek, és nem is tudják mi történik velük, körülöttük. Ez nem volt benne a pakliban, erre nem gondoltunk. Nem szabad róla beszélni. Nem mondjuk el a gyerekeknek. Kerüljük a témát a munkahelyen. Gyakran megtörténik, hogy éppen ott, az irodában, a temetés bejelentés alkalmával szembesülnek a halál véglegességével, és ott törnek össze. De legalább összetörnek, van, aki még ott sem... Ma is megvan a középkori gondolat. Rendben, meghalt, lépünk tovább, az az ő élete volt, én élem a sajátomat.

De van egy másik véglet is, méghozzá a hívő embereknél. Ez is, már Pál apostol korában felütötte a fejét. A nézet szerint nem kell törődni a testtel. A test csak hordozza a lelket. Ha a lélek már feltámadt, akkor már nincs is szükség erre a testre, nyugodtan el is hanyagolhatjuk, akkor már nyugodtan meghallhatunk. Pál nem ezt képviseli. Sőt, éppen ez a másik, ami ellen szót emel.

Mai igénkben Pál a feltámadásra hoz egy példát. A test feltámadásáról Húsvétkor, éppen ennek az igének a fényében beszéltem már. Most ebbe nem megyünk bele részleteiben, csupán annyira, amennyi Pál apostol mondanivalójának lényege: a test feltámadása megkerülhetetlen. Keresztyén hitünk alapja. Pál ebben a levélben szembeszáll minden korabeli téves elképzeléssel, a halállal és feltámadással kapcsolatban. Mindezekkel szemben azt képviseli, hogy a halál nagyon is valóságos állapot, amely bűnünk, az Istentől való elszakadt állapotunk következménye és megkerülhetetlen. Mint ahogy szintén valóságos a feltámadás is, bár nem úgy, hogy valaki visszatér az életbe, hanem a mennyország állapotában, nem földi testben, hanem mennyekben.

Szerintem nagyon fontosak Pál apostol gondolatai ma is. Ma, amikor keresztyén körökben is leginkább a hit erkölcsi oldaláról van szó. Arról, hogy hogyan éljünk, hogyan legyünk jó emberek. Természetesen ez is

időszerű téma, de a keresztyén hit lényegéről szól Pál apostol, amikor a halál és feltámadás valóságáról beszél.

Azt hiszem újra és újra időszerű megvizsgálni magunkat az ige tükrében és feltenni három egyszerű kérdést. Vajon mit válaszolsz arra a kérdésre:

Mi az élet?

Élt 99 évet, vagy élt 63-at, vagy csak 20-at, vagy még annyit sem. Élt? Valóban az az élet, amit a sírköveken a születés és a halál közötti kötőjellel jelölünk? Egy hosszabb, vagy rövidebb vonal? Az ember megszületése és a test elmúlása között eltelt idő? Az élet az, amíg dobog a szív? Sokat vitatkoznak azon, hogy mikor kezdődik az élet: a születés pillanatában, a fogantatáskor, a kettő között valamikor? Élet. A Biblia tanítása szerint az élet az, amikor Isten lelke ott van az emberben. Az élet leheletét lehelte belé – olvassuk a Szentírás második oldalán. Különbőség van azonban a lélek és a lélegzet között, bár közel állnak egymáshoz.

Mi a különbség?

Pál apostol erre a kérdésre a következő választ adja a Filippi levélben: nekem az élet Krisztus... Az élet Krisztus. Mit ért ez alatt? Azt, hogy nem egy biológiai fogalom számára az élet, nem a vér áramlása az erekben, nem a légzés megléte, hanem az, amikor „többé nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amelyet most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem.” ahogy szintén Pál fogalmaz már a Galatákhöz írt soraiban.

A második egyszerű kérdés, amit fel kell tennünk magunknak, hogy mit értünk a halál kifejezésen.

Az előzőekből kiindulva a többség azt érti rajta, amikor a biológiai folyamatok megszűnnek. Nincs légzés, megáll a szív, leállnak az agyi folyamatok. Orvosilag ez így rendben is van. Valóban ez a halál, de talán nem lepődünk meg azon, hogy a Biblia kicsit mást mond a halálról.

„De a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert azon a napon, amelyen eszel róla, halállal lakolsz” – mondta Isten az embernek az Édenben. A halál az Istentől való elhagyatottság állapota. Az az állapot, amelyben minden ember születik, az az állapot, amelyben minden ember él, egészen addig, míg az Élet az övé nem lesz.

És a harmadik kérdés: Mi a feltámadás?

Feltámadáson azt értjük általában, hogy újra él. Pedig a feltámadás a Szentírás fogalomtárában azt jelenti, hogy a halálból az életre jut valaki.

Amikor Pál apostol arról ír, hogy halál és feltámadás, akkor az Istennel való teljes kapcsolat helyreállításáról beszél. Mert ez a lényeg. Jézus azért jött, hogy erről beszéljen, ezért tegyen. Őt ezért feszítették keresztre, és az ő feltámadása ezt bizonyítja.

A test elmúlása – mindebben egy állomás. Sem Jézus, sem Pál, sem a Biblia más része nem állítja azt, hogy ez az állomás ne lenne valóságos, fájdalmas és kézzel fogható. Ezt azok állítják, akik nem törődnek vele, akik hitetlenül szemlélik ezt a világot. A testi halál nagyon is valóságos, de vajon túllátunk-e rajta? Vajon meglátjuk-e, hogy több az élet, vajon meglátjuk-e Jézus feltámadásában a mi feltámadásunk lehetőségét. Hogy ő azért jött, hogy elvegye bűnünk büntetését, a meg kell halnod következményeit. Az ő feltámadása azt mutatta meg, hogy nem a halálé, hanem Jézusé az utolsó szó az ember, a te és az én életemben.

Boccaccio Dekameronjának szereplői jobban tették volna, hogy a templom kápolnájában maradnak. Azzal, hogy kiléptek, és inkább egymás társaságát keresték, mint a Krisztussal való közösséget. Jobb lett volna, ha Pál apostolra hallgatnak: ³³*Ne tévelyegjetelek: „A jó erkölcsöt megrontja a rossz társaság!”* ³⁴*Legyetek valóban józanok, és ne vétkezzetek, mert némelyek nem ismerik Istent: megszegyénítésekre mondom ezt.*

De sajnos úgy tűnik, hogy Boccaccio nem ismerte Pál sorait. És még 300 évet kellett várni, hogy a reformáció felnyissa és az ígére irányítsa az emberek figyelmét.

Nekünk már van lehetőségünk az ígére figyelni. Arra az ígére, amelyik valóban az ÉLET-et jelenti. Amely nem közömbössé tesz a halállal szemben, nem kineveti, vagy kigúnyolja azt, hanem nagyon is komolyan veszi, de kiutat kínál a feltámadt Jézus Krisztusban. Vegyük komolyan az Igét! És váljunk mi a környezetünk számára hirdetőivé. Azoknak, akik nem tudnak mit kezdeni az elmúlással mondjuk el, adjuk át: nekem az Élet Krisztus és a halál nyereség.